Eduskunnan ulkosiainvaliokunnalle

Viite
HEL7M0515-2/6.2.2017

Asia
Hallituksen esitys eduskunnalle kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta HE 72/2016 vp; ulkoasiainministeriön täydentävä lausunto

Ulkoasiainvaliokunnassa hallituksen esityksestä HE 72/2016 vp käytyihin keskusteluihin viitaten ulkoasiainministeriö esittää seuraavat täydentävät huomiot ja ehdotukset siitä, kuinka perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 64/2016 vp esitetyt valtiosääntöiset huomautukset voitaisiin ottaa huomioon asian käsittelyssä. Muistion liitteenä ovat ehdotetut muutetut säännökset suomeksi ja ruotsiksi sekä muutosten havainnollistamiseksi myös vertailu hallituksen esityksen sisältämään lakitekstiin. Muistiota valmisteltaessa on kuultu myös tasavallan presidentin kansliaa, valtioneuvoston kansliaa, puolustusministeriötä, oikeusministeriötä ja sisäministeriötä. Ehdotuksen valmisteluun on osallistunut myös oikeusministeriön laintarkastusyksikkö.

Lakiehdotuksen soveltamisala [1 §]

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti ehdotetaan, että lakiehdotuksen 1 §:n 1 momenttia täydennetään lisäämällä luetteloon sana "tai", jolloin on selvää, että mikä tahansa 1-6 kohdassa tarkoitetun edellytyksen täyttyminen toisi tilanteen lain soveltamisalan piiriin.

Menettely kiireellisissä tilanteissa [4 §]

Hallituksen esityksessä esitetään kiireellisyysmenettelyä, jossa asianomainen ministeriö voisi päättää avun antamisesta tai pyytämisestä sellaisessa poikkeuksellisen kiireellisessä ja vakavassa tilanteessa, jossa on kyse avun antamisesta tai sen pyytämisestä Suomen ja Euroopan unionin tai sen muiden jäsenvaltioiden kesken taikka Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä, jos lakiehdotuksen 2 §:ssä tarkoitettua valtioneuvoston yleisistunnon tai tasavallan presidentin päätöstä ei ole mahdollista tehdä riittävän nopeasti.

Perustuslakivaliokunta katsoi esityksestä antamassaan lausunnossa PeVL 64/2016 vp, että lakiehdotuksen perusteluissa on esitetty sinänsä ymmärrettäviä perusteita kiiremenettelyn tarpeellisuudelle. Perustuslakivaliokunta huomautti kuitenkin, että perustuslaki ei mahdollista sitä, että tavallisella lailla voitaisiin säätää poikkeuksia perustuslain 67 §:n

Postiosoite
PL 176
00023 VALTIONEUVOSTO

Laivastokatu 22

Vaihde
+358-(0)295-350 000

Telefax
+358-(0)9-629 840

mukaan määräytyvästä valtioneuvoston yleisistunnon ja ministeriöiden välisestä toimivallanjaosta. Ehdotetussa laissa tarkoitetut kansainvälisen avun antaminen ja pyytäminen ovat perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan suurelta osin sillä tavoin laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita, ettei päätöksentekoa niistä voida perustuslain 67 §:stä johtuvista syistä uskoa ministeriölle. Valiokunta katsoi, että ministeriön toimivallan ulkopuolelle tulee perustuslain 67 §:stä johtuvista syistä rajata lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu apu, johon voi sisältyä sotilaallisten voimakeinojen käyttöä, 5 kohdassa tarkoitettu ulko- ja turvallisuuspoliittisesti merkittävä apu ja 6 kohdassa tarkoitettu laajakantoisesti ja periaatteellisesti tärkeä apu. Sen vuoksi ministeriön päätöksenteko kiireellisessä menettelyssä olisi rajoitettava 1 §:n 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettuihin tilanteisiin. Ministeriön päätöksellä voitaisiin siten päättää kiireellisessä menettelyssä vain kansainvälisen avun antamisesta tai pyytämisestä yhteisvastuulausekkeen, keskinäisen avunannon lausekkeen soveltamista koskevissa tilanteissa tai jos apuun voi sisältyä merkittäviä sotilaallisia voimavaroja.

Lakiehdotuksen 4 § ehdotetaan jaettavaksi kahdeksi eri pykäläksi, jotta sen luettavuus ehdotettavien muutosten jälkeen säilyisi. Samalla 4 §:n pykälän otsikko ehdotetaan kirjattavaksi muotoon "menettely kiireellisissä tilanteissa".

Alkuperäisen ehdotuksen 4 §:n 2 momentin säännökset sotilaallisia voimakeinoja sisältävän avun antamisesta ja pyytämisestä koskevasta kiireellisyysmenettelystä siirtyisivät uuteen 5 §:ään perustuslakivaliokunnan lausunnosta johtuvalla tavalla muutettuina kuten jäljempänä tarkemmin selvitetään. Pykälän uusi 2 momentti vastaisi muutoin alkuperäisen ehdotuksen 4 §:n 3 momenttia, mutta ilmoitettava päätös tarkennettaisiin ministeriön päätökseksi lisäämällä sana ”ministeriö” sanan ”päätös” eteen. Koska 4 § ei koskisi sotilaallisia voimakeinoja sisältävää apua, viitattaisiin avun jatkamisessa tai lopettamisessa noudatettavassa menettelyssä vain lain 2 §:ään, joka koskee valtioneuvoston yleisistunnon ja tasavallan presidentin päätöksentekoa.

Pykälän uusi 3 momentti vastaisi alkuperäisen ehdotuksen 4 §:n 4 momenttia. Pykälän 2 momentin säännösten siirtyessä erilliseen sotilaallisten voimakeinojen kiireellisyysmenettelyä koskevaan pykälään, 3 momentin sisältämä viittaus muutettaisiin viittaukseksi 1 ja 2 momenttiin.

Alkuperäisen ehdotuksen viittaus aluevalvontalakiin olisi merkityksellinen vain sotilaallisia voimakeinoja sisältävän avun yhteydessä, mistä syystä se siirrettäisiin 5 §:n viimeiseksi momentiksi.

Menettely sotilaallisia voimakeinoja edellyttävässä kiireellisessä tilanteessa [Uusi 5 §]

Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan edelleen, että kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskeva tasavallan presidentin toimivalta ei ehdotettavassa laissa perustu presidentin asemaan puolustusvoimien ylipäällikkönä vaan perustuslain 93 §:n 1 momentin mukaiseen ulkopolitiikan johtamiseen yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Perustuslain 58 §:n 5 momenttia ei presidentin päätöksentekoa koskevana poikkeussäännöksenä voida tulkita laajentavasti niin, että siinä säädettyä menettelyä sovellettaisiin myös muissa kuin sotilaskäskyasioissa. Lakiehdotuksen 4 §:n 2 momentti olisi perustuslakivaliokunnan mukaan siten poistettava.

Ehdotetun 4 §:n 2 momentin poistaminen jättäisi Suomen lainsäädäntöön selkeän sääntelyaukon sellaisissa poikkeuksellisissa ääritilanteissa, joissa sotilaallista voimakeinoapua olisi tarpeen antaa tai pyytää, mutta päätöstä asiasta ei ehdittäisi normaalissa menettelyssä tehdä. Lakiehdotuksen 4 §:n 2 momentin poistamisen sijasta ehdotetaan sotilaallisia voimakeinoja sisältävää apua koskevaa menettelyä kiireellisessä tilanteessa, jossa avun antamisesta tai pyytämisestä päättäisi valtioneuvosto tai tasavallan presidentti lakiehdotuksen 2 §:n mukaisesti. Tämä sääntely sijoitettaisiin erilliseen 5 §:ään.

Uuden 5 §:n otsikosta kävisi ilmi, että se koskee vain niitä kiireellisiä tilanteita, joissa apu voi edellyttää sotilaallisia voimakeinoja.

Jos sotilaallisia voimakeinoja sisältävää apua koskevaa 2 §:ssä tarkoitettua päätöstä ei olisi mahdollista tehdä riittävän nopeasti, päätös avun antamisesta tai pyytämisestä voitaisiin tehdä 5 §:ssä säädettävässä menettelyssä sellaisessa poikkeuksellisen kiireellisessä ja vakavassa tilanteessa, jossa on kyse avun antamisesta tai sen pyytämisestä Suomen ja Euroopan unionin tai sen muiden jäsenvaltioiden kesken taikka Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä ja jossa apu on välttämätöntä suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan terrori-iskun tai valtakunnan turvallisuutta vakavasti uhkaavan välittömän vaaran torjumiseksi, eikä vaaraa ole mahdollista torjua lievemmillä keinoilla. Tällöin päätöksen avun antamisesta tai pyytämisestä tekisi valtioneuvoston yleisistunto tai tasavallan presidentti siten kuin 2 §:n 1 momentissa säädetään. Hallituksen esitykseen verrattuna muutos koskee vain päätöksentekomenettelyä.

Perustuslain 67 §:stä tai 93 §:stä ei tällaisessa menettelyssä aiheutuisi vastaavia rajoituksia, jotka perustuslakivaliokunta on nostanut esille lakiehdotuksen 4 § 1 momentin kohdalla. Näin ollen ehdotettava uusi sotilaallisia voimakeinoja sisältävää apua koskeva menettely ei rajoittuisi lakiehdotuksen 1 §:n 1–3 kohdassa tarkoitettuihin tilanteisiin.

Uuden 5 §:n 2 momentin ensimmäinen virke olisi uusi. Sen mukaan ennen 1 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston tai tasavallan presidentin päätöksen tekemistä valtioneuvoston on annettava selvitys asiassa ulkoasiainvaliokunnalle. Laissa ei säädettäisi selvityksen muodosta. Asian kiireellisyydestä johtuen tällainen selvitys voisi yksinkertaisimmillaan sisältää tiedon ratkaisuehdotuksesta. Kysymykseen voisi erityisen kiireellisessä tilanteessa tulla myös ministerin suullinen selvitys ulkoasiainvaliokunnalle. Ehdotuksen sanamuoto olisi sama kuin sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 3 §:n 1 momentin viimeisen virkkeen muotoilu. Momentin toinen virke avun antamisen jatkamisessa tai lopettamisessa noudatettavasta menettelystä on samansisältöinen kuin alkuperäisen ehdotuksen 4 §:n 3 momentissa. Sen mukaan päätöksenteon jälkeen valtioneuvoston tulisi lisäksi saattaa asia välittömästi eduskunnan käsiteltäväksi sen mukaisesti kuin lakiehdotuksen 3 §:ssä säädetään. Avun jatkamisesta tai lopettamisesta päätettäisiin 2 ja 3 §:ssä säädetyssä menettelyssä.

Pykälän 3 momentti vastaisi alkuperäisen ehdotuksen 4 §:n 4 momenttia. Johtuen säännöksen jakamisesta kahdeksi pykäläksi viittaus muutettaisiin koskemaan 1 ja 2 momenttia.

Pykälän 4 momentti vastaisi alkuperäisen ehdotuksen 4 §:n 5 momenttia, joka sisältää viittauksen aluevalvontalakiin (755/2000).

Voimaantulosäännös

Uuden 5 §:n lisääminen aiheuttaisi tarpeen siirtää voimaantulosäännös lain 6 §:ksi. Pykälä vastaisi sisällöltään alkuperäisen ehdotuksen 5 §:ää

Muutosten vaikutuksista

Ministeriötasoisen kiireellisyysmenettelyn soveltamisala olisi hallituksen esitykseen sisältyvää kiireellisyysmenettelyä huomattavasti rajoitetumpi. Sotilaallisia voimakeinoja sisältävää apua koskeva kiireellisyysmenettely olisi hitaampi ja käytännössä rajoitetumpi kuin hallituksen esityksessä ehdotettu menettely. Ulkoasiainministeriö katsoo, että näistä rajoituksista huolimatta kiireellisyysmenettelyn sisällyttäminen lakiin näin muutettuna olisi tärkeää.

.

Ehdotetut muutokset

Laki
Kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan päätöksentekoon, joka koskee kansainvälisen avun antamista toiselle valtiolle, Euroopan unionille tai kansainväliselle järjestölle sekä kansainvälisen avun pyytämistä niiltä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan (SopS 1/1956) päämäärät ja periaatteet sekä muut kansainvälisen oikeuden säännöt huomioon ottaen, jos kyse on avusta:

1) joka perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 222 artiklaan;
2) joka perustuu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohtaan;
3) johon sisältyy merkittäviä sotilaallisia voimavaroja;
4) johon voi sisältyä sotilaallisten voimakeinojen käyttöä;
5) joka on ulko- ja turvallisuuspoliittisesti merkittävää; tai
6) joka on laajakantoista ja periaatteellisesti tärkeää.

Muun kuin 1 momentissa tarkoitetun kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta säädetään erikseen.

4 §

Menettely kiireellisessä tilanteessa

Jos 1 §:n 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettua apua koskevaa 2 §:ssä tarkoitettua päätöstä ei ole mahdollista tehdä riittävän nopeasti poikkeuksellisen kiireellisessä ja vakavassa tilanteessa, jossa on kyse avun antamisesta tai sen pyytämisestä Suomen ja Euroopan unionin tai sen muiden jäsenvaltioiden kesken taikka Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä, asianomainen ministeriö voi päättää avun antamisesta ja pyytämisestä.

Avun antamista tai pyytämistä koskevasta ministeriön päätöksestä on ilmoitettava viipymättä valtioneuvostolle ja tasavallan presidentille. Avun jatkamisesta ja lopettamisesta päätetään 2 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

Puolustusvoimia ei saa määrätä tässä pykälässä tarkoitetun avun antamiseen ilman 1 ja 2 momentissa säädettyä päätöksentekomenettelyä, ellei puolustusvoimien ylipäällikön toimivallasta muuta johdu.

5 §

Menettely sotilaallisia voimainoja edellyttävässä kiireellisessä tilanteessa

Jos sotilaallisia voimakeinoja sisältävää apua koskevaa 2 §:ssä tarkoitettua päätöstä ei ole mahdollista tehdä riittävän nopeasti, päätös avun antamisesta tai pyytämisestä voidaan tehdä tässä pykälässä säädetyssä menettelyssä sellaisessa poikkeuksellisen kiireellisessä ja vakavassa tilanteessa, jossa on kyse avun antamisesta tai sen pyytämisestä Suomen ja Euroopan unionin tai sen muiden jäsenvaltioiden kesken taikka Suomen ja muiden Pohjoismainen välillä ja jossa apu on välttämätöntä suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan terrori-iskun tai valtakunnan turvallisuutta vakavasti uhkaavan välittömän vaaran torjumiseksi, eikä vaa-

raa ole mahdollista torjua lievemmillä keinoilla. Tällöin päätöksen avun antamisesta tai pyytämisestä tekee valtioneuvoston yleisistunto tai tasavallan presidentti siten kuin 2 §:n 1 momentissa säädetään.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun avun antamista tai pyytämistä koskevan päätöksen tekemistä valtioneuvoston on annettava asiasta selvitys eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle. Päätöksenteon jälkeen asia on välittömästi saatettava eduskunnan käsiteltäväksi. Avun jatkamisesta ja lopettamisesta päätetään tällöin 2 ja 3 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

Puolustusvoimia ei saa määrätä tässä pykälässä tarkoitetun avun antamiseen ilman 1 ja 2 momentissa säädettyä päätöksentekomenettelyä, ellei puolustusvoimien ylipäällikön toimivallasta muuta johdu.

Suomen alueellisen koskemattomuuden turvaamisesta Suomen alueella Suomen aluevalvontaviranomaisten toimesta säädetään aluevalvontalaissa (755/2000).

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Liite

Rinnakkaisteksti

Hallituksen esitys	*Ehdotus*
1 § *Soveltamisala* Tätä lakia sovelletaan päätöksentekoon, joka koskee kansainvälisen avun antamista toiselle valtiolle, Euroopan unionille tai kansainväliselle järjestölle sekä kansainvälisen avun pyytämistä niiltä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan (SopS 1/1956) päämäärät ja periaatteet sekä muut kansainvälisen oikeuden säännöt huomioon ottaen, jos kyse on avusta: 1) joka perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 222 artiklaan; 2) joka perustuu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohtaan; 3) johon sisältyy merkittäviä sotilaallisia voimavaroja; 4) johon voi sisältyä sotilaallisten voimakeinojen käyttöä; 5) joka on ulko- ja turvallisuuspoliittisesti merkittävää; 6) joka on laajakantoista ja periaatteellisesti tärkeää. Muun kuin 1 momentissa tarkoitetun kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta säädetään erikseen.	1 § *Soveltamisala* Tätä lakia sovelletaan päätöksentekoon, joka koskee kansainvälisen avun antamista toiselle valtiolle, Euroopan unionille tai kansainväliselle järjestölle sekä kansainvälisen avun pyytämistä niiltä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan (SopS 1/1956) päämäärät ja periaatteet sekä muut kansainvälisen oikeuden säännöt huomioon ottaen, jos kyse on avusta: 1) joka perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 222 artiklaan; 2) joka perustuu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohtaan; 3) johon sisältyy merkittäviä sotilaallisia voimavaroja; 4) johon voi sisältyä sotilaallisten voimakeinojen käyttöä; 5) joka on ulko- ja turvallisuuspoliittisesti merkittävää; *tai* 6) joka on laajakantoista ja periaatteellisesti tärkeää. Muun kuin 1 momentissa tarkoitetun kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta säädetään erikseen.
4 § *Kiireellisyysmenettely* Jos 2 §:ssä tarkoitettua päätöstä ei ole mahdollista tehdä riittävän nopeasti poikkeuksellisen kiireellisessä ja vakavassa tilanteessa, jossa on kyse avun antamisesta tai sen pyytämisestä Suomen ja Euroopan unionin tai sen muiden jäsenvaltioiden kesken taikka Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä, asianomainen ministeriö voi päättää avun antamisesta tai pyytämisestä. *Päätöstä sotilaallisia voimakeinoja sisältävän avun antamisesta tai pyytämisestä ei voida tehdä kiireellisessä menettelyssä. Apu voi kuitenkin sisältää sotilaallisten voimakeinojen käyttöä sellaisessa 1 momentissa tarkoitetussa poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa se on välttämätöntä suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan terrori-iskun tai valtakunnan turvallisuutta vakavasti uhkaavan välittömän vaaran torjumiseksi eikä vaaraa ole mahdollista torjua lievemmillä keinoil-*	4 § *Menettely kiireellisessä tilanteessa* *Jos 1 §:n 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettua apua koskevaa* 2 §:ssä tarkoitettua päätöstä ei ole mahdollista tehdä riittävän nopeasti poikkeuksellisen kiireellisessä ja vakavassa tilanteessa, jossa on kyse avun antamisesta tai sen pyytämisestä Suomen ja Euroopan unionin tai sen muiden jäsenvaltioiden kesken taikka Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä, asianomainen ministeriö voi päättää avun antamisesta *ja* pyytämisestä.

la. Tällöin päätöksen avun antamisesta tai pyytämisestä tekee tasavallan presidentti puolustusvoimain komentajan esittelystä puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 32 §:n 2 momentissa tarkoitetussa päätöksentekomenettelyssä siten, että puolustusministerin tulee olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta. Pääministeri voi olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta.	
Avun antamista tai pyytämistä koskevasta päätöksestä on ilmoitettava viipymättä valtioneuvostolle ja tasavallan presidentille. Avun jatkamisesta tai lopettamisesta päätetään 2 *ja 3* §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.	Avun antamista tai pyytämistä koskevasta ministeriön päätöksestä on ilmoitettava viipymättä valtioneuvostolle ja tasavallan presidentille. Avun jatkamisesta *ja* lopettamisesta päätetään 2 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.
Puolustusvoimia ei saa määrätä tässä pykälässä tarkoitetun avun antamiseen ilman 1 ja 3 momentissa säädettyä päätöksentekomenettelyä, ellei puolustusvoimien ylipäällikön toimivallasta muuta johdu.	Puolustusvoimia ei saa määrätä tässä pykälässä tarkoitetun avun antamiseen ilman 1 ja 2 momentissa säädettyä päätöksentekomenettelyä, ellei puolustusvoimien ylipäällikön toimivallasta muuta johdu.
Suomen alueellisen koskemattomuuden turvaamisesta Suomen alueella Suomen aluevalvontaviranomaisten toimesta säädetään aluevalvontalaissa (755/2000).	
	5 §
	Menettely sotilaallisia voimainoja edellyttävässä kiireellisessä tilanteessa
	Jos sotilaallisia voimakeinoja sisältävää apua koskevaa 2 §:ssä tarkoitettua päätöstä ei ole mahdollista tehdä riittävän nopeasti, päätös avun antamisesta tai pyytämisestä voidaan tehdä tässä pykälässä säädetyssä menettelyssä sellaisessa poikkeuksellisen kiireellisessä ja vakavassa tilanteessa, jossa on kyse avun antamisesta tai sen pyytämisestä Suomen ja Euroopan unionin tai sen muiden jäsenvaltioiden kesken taikka Suomen ja muiden Pohjoismainen välillä ja jossa apu on välttämätöntä suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan terrori-iskun tai valtakunnan turvallisuutta vakavasti uhkaavan välittömän vaaran torjumiseksi, eikä vaaraa ole mahdollista torjua lievemmillä keinoilla. Tällöin päätöksen avun antamisesta tai pyytämisestä tekee valtioneuvoston yleisistunto tai tasavallan presidentti siten kuin 2 §:n 1 momentissa säädetään.
	Ennen 1 momentissa tarkoitetun avun antamista tai pyytämistä koskevan päätöksen tekemistä valtioneuvoston on annettava asiasta selvitys eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle. Päätöksenteon jälkeen asia on välittömästi saatettava eduskunnan käsiteltäväksi. Avun jatkamisesta ja lopettamisesta päätetään tällöin 2 ja 3 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.
	Puolustusvoimia ei saa määrätä tässä pykälässä tarkoitetun avun antamiseen ilman 1 ja 2 momentissa säädettyä päätöksentekomenettelyä, ellei puolustusvoimien ylipäällikön toimivallasta

	muuta johdu. *Suomen alueellisen koskemattomuuden turvaamisesta Suomen alueella Suomen aluevalvontaviranomaisten toimesta säädetään aluevalvontalaissa (755/2000).*
5 § *Voimaantulo* Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .	*6 §* *Voimaantulo* Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ändringsförslag

Lag
om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på beslutsfattande om lämnande av internationellt bistånd till en annan stat, till Europeiska unionen eller till en internationell organisation samt begäran om internationellt bistånd av dessa, med beaktande av målsättningen för och principerna i Förenta nationernas stadga (FördrS 1/1956) och av andra folkrättsliga regler, i fråga om bistånd

1) som grundar sig på artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
2) som grundar sig på artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen,
3) som inbegriper betydande militära resurser,
4) som kan inbegripa användning av militära maktmedel,
5) som är betydelsefullt i utrikes- och säkerhetspolitiskt hänseende, eller
6) som är vittsyftande och principiellt viktigt.

Bestämmelser om beslutsfattande om lämnande av och begäran om annat internationellt bistånd än det som avses i 1 mom. utfärdas särskilt.

4 §

Förfarandet i brådskande situationer

Om det inte är möjligt att tillräckligt snabbt fatta ett i 2 § avsett beslut om sådant bistånd som avses i 1 § 1 mom. 1–3 punkten i exceptionellt brådskande och allvarliga situationer som handlar om att lämna eller begära bistånd mellan Finland och Europeiska unionen eller dess övriga medlemsstater, eller mellan Finland och de övriga nordiska länderna, kan ministeriet i fråga fatta beslut om lämnande av och begäran om bistånd.

Statsrådet och republikens president ska utan dröjsmål underrättas om ministeriets beslut om lämnande av eller begäran om bistånd. Beslut om huruvida biståndet ska fortsätta eller upphöra ska fattas med iakttagande av förfarandet enligt 2 §.

Försvarsmakten får inte åläggas att lämna bistånd enligt denna paragraf utan det beslutsförfarande som föreskrivs i 1 och 3 mom., om inte något annat följer av den behörighet som försvarsmaktens överbefälhavare har.

5 §

Förfarandet i brådskande situationer som kräver militära maktmedel

Om det inte är möjligt att tillräckligt snabbt fatta ett i 2 § avsett beslut om bistånd som inbegriper militära maktmedel, kan beslut om lämnande av eller begäran om bistånd fattas genom det förfarande som föreskrivs i denna paragraf i sådana i exceptionellt brådskande och allvarliga situationer som handlar om att lämna eller begära bistånd mellan Finland och Europeiska unionen eller dess övriga medlemsstater, eller mellan Finland och de övriga nordiska länderna, och där biståndet är nödvändigt för att avvärja en överhängande terroristattack som hotar ett stort antal människors liv eller hälsa eller en överhängande fara som utgör ett allvarligt hot mot rikets säkerhet och det inte finns något lindrigare sätt att avvärja faran. I sådana fall fattas beslut om lämnande av eller begäran om bistånd av statsrådets allmänna sammanträde eller republikens president i enlighet med 2 § 1 mom.-

Innan ett beslut om att lämna eller begära bistånd fattas ska statsrådet lämna riksdagens utrikesutskott en utredning i saken. När ett beslut har fattats ska det omedelbart föreläggas riksdagen för behandling. Beslut

om huruvida biståndet ska fortsätta eller upphöra fattas i sådana fall med iakttagande av förfarandet enligt 2 och 3 §.

Försvarsmakten får inte åläggas att lämna bistånd enligt denna paragraf utan det beslutsförfarande som föreskrivs i 1 och 3 mom., om inte något annat följer av den behörighet som försvarsmaktens överbefälhavare har.

Bestämmelser om tryggande av Finlands territoriella integritet inom finskt territorium genom försorg av territorialövervakningsmyndigheterna finns i territorialövervakningslagen (755/2000).

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Parallelltext

Regerings proposition	*Förslag*
1 § *Tillämpningsområde* Denna lag tillämpas på beslutsfattande om lämnande av internationellt bistånd till en annan stat, till Europeiska unionen eller till en internationell organisation samt begäran om internationellt bistånd av dessa, med beaktande av målsättningen för och principerna i Förenta nationernas stadga (FördrS 1/1956) och av andra folkrättsliga regler, i fråga om bistånd 1) som grundar sig på artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, 2) som grundar sig på artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen, 3) som inbegriper betydande militära resurser, 4) som kan inbegripa användning av militära maktmedel, 5) som är betydelsefullt i utrikes- och säkerhetspolitiskt hänseende, 6) som är vittsyftande och principiellt viktigt. Bestämmelser om beslutsfattande om lämnande av och begäran om annat internationellt bistånd än det som avses i 1 mom. utfärdas särskilt.	1 § *Tillämpningsområde* Denna lag tillämpas på beslutsfattande om lämnande av internationellt bistånd till en annan stat, till Europeiska unionen eller till en internationell organisation samt begäran om internationellt bistånd av dessa, med beaktande av målsättningen för och principerna i Förenta nationernas stadga (FördrS 1/1956) och av andra folkrättsliga regler, i fråga om bistånd 1) som grundar sig på artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, 2) som grundar sig på artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen, 3) som inbegriper betydande militära resurser, 4) som kan inbegripa användning av militära maktmedel, 5) som är betydelsefullt i utrikes- och säkerhetspolitiskt hänseende, *eller* 6) som är vittsyftande och principiellt viktigt. Bestämmelser om beslutsfattande om lämnande av och begäran om annat internationellt bistånd än det som avses i 1 mom. utfärdas särskilt.
4 § *Skyndsamt förfarande* Om det inte är möjligt att fatta ett beslut enligt 2 § tillräckligt snabbt i exceptionellt brådskande och allvarliga situationer som handlar om att lämna eller begära bistånd mellan Finland och Europeiska unionen eller dess övriga medlemsstater, eller mellan Finland och de övriga nordiska länderna, kan ministeriet i fråga fatta beslut om lämnande av eller begäran om bistånd. *Beslut om lämnande av eller begäran om bistånd som inbegriper militära maktmedel kan inte fattas i skyndsamt förfarande. Biståndet kan emellertid inbegripa användning av militära maktmedel i en exceptionell situation enligt 1 mom. där det är nödvändigt för att avvärja en överhängande terroristattack som hotar ett stort antal människors liv eller hälsa eller en överhängande fara som utgör ett allvarligt hot mot rikets säkerhet och det inte finns något lindrigaresätt att avvärja faran. I sådana fall fattas beslut om lämnande av eller begäran*	4 § *Förfarandet i brådskande situationer* Om det inte är möjligt att tillräckligt snabbt fatta ett i 2 § avsett beslut om sådant bistånd som avses i 1 § 1 mom. 1–3 punkten i exceptionellt brådskande och allvarliga situationer som handlar om att lämna eller begära bistånd mellan Finland och Europeiska unionen eller dess övriga medlemsstater, eller mellan Finland och de övriga nordiska länderna, kan ministeriet i fråga fatta beslut om lämnande av och begäran om bistånd.

om bistånd av republikens president på föredragning av kommendören för försvarsmakten i enlighet medbeslutsförfarandet enligt 32 § 2 mom. i lagen om försvarsmakten (551/2007) så att försvarsministern ska vara närvarande och uttala sin uppfattning om saken. Statsministern kan närvara och uttala sin uppfattning om saken.	
Statsrådet och republikens president ska utan dröjsmål underrättas om beslut om lämnande av eller begäran om bistånd. Beslut om huruvida biståndet ska fortsätta eller upphöra ska fattas med iakttagande av förfarandet enligt 2 *och 3 §*.	Statsrådet och republikens president ska utan dröjsmål underrättas om ministeriets beslut om lämnande av eller begäran om bistånd. Beslut om huruvida biståndet ska fortsätta eller upphöra ska fattas med iakttagande av förfarandet enligt 2 §.
Försvarsmakten får inte åläggas att lämna bistånd enligt denna paragraf utan det beslutsförfarande som föreskrivs i 1 och 3 mom., om inte något annat följer av den behörighet som försvarsmaktens överbefälhavare har.	Försvarsmakten får inte åläggas att lämna bistånd enligt denna paragraf utan det beslutsförfarande som föreskrivs i 1 och 3 mom., om inte något annat följer av den behörighet som försvarsmaktens överbefälhavare har.
Bestämmelser om tryggande av Finlands territoriella integritet inom finskt territorium genom försorg av territorialövervakningsmyndigheterna finns i territorialövervakningslagen (755/2000).	
	5 §
	Skyndsamt förfarande när det gäller bistånd som inbegriper militära maktmedel
	Beslut om lämnande av eller begäran om bistånd som inbegriper militära maktmedel kan inte fattas i ett förfarande enligt 4 §. Biståndet kan emellertid inbegripa användning av militära maktmedel i exceptionellt brådskande och allvarliga situationer som handlar om att lämna eller begära bistånd mellan Finland och Europeiska unionen eller dess övriga medlemsstater, eller mellan Finland och de övriga nordiska länderna, och där det är nödvändigt för att avvärja en överhängande terroristattack som hotar ett stort antal människors liv eller hälsa eller en överhängande fara som utgör ett allvarligt hot mot rikets säkerhet och det inte finns något lindrigare sätt att avvärja faran. I sådana fall fattas beslut om lämnande av eller begäran om bistånd av statsrådets allmänna sammanträde eller republikens president i enlighet med förfarandet i 2 § 1 mom.
	Innan ett beslut om att lämna eller begära bistånd fattas ska statsrådet lämna riksdagens utrikesutskott en utredning i saken. När ett beslut har fattats ska det omedelbart föreläggas riksdagen för behandling. Beslut om huruvida biståndet ska fortsätta eller upphöra fattas i sådana fall med iakttagande av förfarandet enligt 2 och 3 §.
	Försvarsmakten får inte åläggas att lämna bistånd enligt denna paragraf utan det beslutsförfarande som föreskrivs i 1 och 3 mom., om inte något annat följer av den behörighet som försvarsmaktens överbefälhavare har.

	Bestämmelser om tryggande av Finlands territoriella integritet inom finskt territorium genom försorg av territorialövervakningsmyndigheterna finns i territorialövervakningslagen (755/2000).
5 § *Ikraftträdande* Denna lag träder i kraft den 20 .	6 § *Ikraftträdande* Denna lag träder i kraft den 20 .

Liitteet -

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Oikeuspalvelu
OIK-01 Päivi Kaukoranta

Asiasanat	LAINSÄÄDÄNTÖ, KRIISINHALLINTA, YUTP, YTPP
Hoitaa	**OIK-01; OIK-20; POL-10**
Hoitaa UE	
Koordinoi	
Tiedoksi	AVS-PAL; AVS-POL; OIK-10; OIK-30; OIK-40; POL-01; POL-02; POL-30; UMI-00; VSI-00
Laatija jakanut	Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta